

Sportsponsoring door (online) gokaanbieders

Een overzicht van de (juridische) ontwikkelingen in aanloop naar de jaarvergadering voor de Vereniging voor Sport en Recht d.d. 10 november 2022

Door: Hugo Wolterink, Advocaat bij Van Benthem & Keulen

7 november 2022

1 INLEIDING

Sinds 1 oktober 2021 is de markt voor online kansspelen geopend. Sindsdien hebben gokaanbieders en de sportwereld elkaar massaal gevonden. Zo is er op het moment van schrijven geen enkele Eredivisieclub die géén sponsorovereenkomst heeft met een online gokaanbieder. De financiële impact van het toetreden van deze partijen is groot. De KNVB schat de totale waarde voor de voetbalsector van reclame door online gokbedrijven op € 70 miljoen per jaar.¹ Maar hoewel de Nederlandse online gokmarkt pas net is opengesteld voor aanbieders, is het tij wat betreft de gokreclames en sportsponsoring inmiddels gekeerd. Zo mogen sporters (en andere bekende Nederlanders) nu al niet figureren in reclame voor gokaanbieders. En als het aan minister Weerwind voor Rechtsbescherming ligt, komt er per 1 januari 2023 zelfs een algeheel verbod op ongerichte reclame (zoals televisie, radio, publieke binnen- en buitenruimtes) voor online gokken. Voor zover online gokken middels sponsoren via ongerichte kanalen onder de aandacht wordt gebracht, is dit eveneens een vorm van ongerichte reclame. Dat geldt dus ook voor sportsponsoring, waaronder begrepen het sponsoren van sporters en sportteams, maar ook bijvoorbeeld clubs, competities, shirts en ander materiaal. Voor sportsponsoring zal een overgangperiode gelden (van twee jaar).

Hieronder zal een overzicht worden weergegeven van de juridische ontwikkelingen rondom ongerichte reclame voor online gokaanbieders en worden de (alternatieve) mogelijkheden voor sportsponsoring tot 2025 besproken.

2 REGULERING RECLAME EN SPORTSPONSORING DOOR GOKAANBIEDERS

In Nederland wordt ongerichte reclame voor specifiek online gokdiensten gefaseerd verboden. Anders dan in andere landen – in Spanje, Italië en naar verwachting ook op korte termijn in België geldt een totaalverbod voor ongerichte gokreclame – wordt onderscheid gemaakt tussen aanbieders die hun gokdiensten (ook) online of alleen fysiek (via speelhallen of casino's) aanbieden. Ongericte reclame voor gokaanbieders die zich niet bezighouden met online gokdiensten blijft voorlopig buiten schot. Hieronder volgt een chronologisch overzicht van de regels rondom gokreclame voor gokaanbieders.

¹ Reactie d.d. 2 september 2022 van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond naar aanleiding van de consultatie Besluit tot wijziging van het Besluit werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen in verband met de inperking van wervings- en reclameactiviteiten voor risicovolle kansspelen”.

Wet Kansspelen op afstand

Sinds 1 oktober 2021 is de Wet Kansspelen op afstand (hierna: 'wet Koa') in werking getreden en zijn de eerste vergunningen verleend. Hierdoor is het voor ieder gokbedrijf mogelijk om (indien zij voldoen aan de vereisten voor een vergunning en in het bezit zijn van een vergunning) de online gokmarkt te betreden. Het primaire doel van de wet Koa is om gokkers te geleiden van illegaal aanbod naar legaal aanbod. Dit wordt de kanalisatie genoemd. Andere doelstellingen van de wet Koa zijn: het voorkomen van kansspelverslaving, bescherming van de consument en het voorkomen van fraude, witwassen en andere kansspel gerelateerde criminaliteit.² Gokbedrijven moeten zich aan regels houden waar de Kansspelautoriteit op toeziet. Sinds de inwerkingtreding van de wet Koa mogen online gokaanbieders met een vergunning ook onder bepaalde voorwaarden ongerichte reclame maken en dus sporters en sportclubs sponsoren. De hoeveelheid kansspelreclame is sindsdien sterk toegenomen. Ter bescherming van kwetsbare groepen, zoals jongeren en personen met verslavingsproblemen,³ is een verbod op rolmodellen in gokreclames ingevoerd en een verbod op ongerichte reclames van online gokaanbieders voorgesteld.

Verbod rolmodellen in gokreclames

Sinds 30 juni 2022 is het verboden om rolmodellen te gebruiken in gokreclames.⁴ Het gaat dan om álle personen die enige vorm van publieke bekendheid genieten of waarmee men zich wil identificeren of associëren, zoals (oud-)sporters, influencers en zangers. Minister Weerwind voor Rechtsbescherming verwijst in de toelichting op de wijzigingsregeling naar onderzoek⁵ waaruit blijkt dat het inzetten van rolmodellen bij kansspelreclame bijdraagt aan de sociale acceptatie en normalisering van deelname aan risicovolle kansspelen.⁶ Als rolmodellen worden ingezet, zou dat tevens kunnen leiden tot relativering van het succes van kansspelen en wordt het inschatten van de daaraan verbonden risico's nog lastiger. Mede in verband met het verslavingsrisico van kwetsbare groepen is de minister tot het verbod op rolmodellen in gokreclames overgegaan.⁷

Verbod op ongerichte reclame van online gokaanbieders

Vanaf 1 januari 2023 moet er – als het ligt aan minister Weerwind voor Rechtsbescherming – eveneens een verbod komen op ongerichte reclame voor online gokken. Het gaat dan om reclame via TV, radio en in publieke binnen- en buitenruimtes. Reclames via internet en directe mailing blijven deels toegestaan (de reclame is dan immers niet 'ongericht'). Voor zover een aanbieder van kansspelen op afstand zijn product door middel van sponsoring (van sporters, sportclubs of evenementen) via

² *Kamerstukken II* 2013/14, 33 996, nr. 3 (MvT wet Koa), p. 54-58.

³ Toelichting bij Regeling van de Minister voor Rechtsbescherming van 26 april 2022, tot wijziging van artikel 4 van de Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen, *Stb.* 2022/11826, p. 3.

⁴ Regeling van de Minister voor Rechtsbescherming van 26 april 2022, tot wijziging van artikel 4 van de Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen, *Stb.* 2022/11826.

⁵ IVO, Instituut voor Onderzoek naar Leefwijzen en Verslaving, *De relatie tussen kansspelmarketing en gokken, een literatuuronderzoek* (2015).

⁶ Toelichting bij Regeling van de Minister voor Rechtsbescherming van 26 april 2022, tot wijziging van artikel 4 van de Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen, *Stb.* 2022/11826, p. 3.

⁷ Toelichting bij Regeling van de Minister voor Rechtsbescherming van 26 april 2022, tot wijziging van artikel 4 van de Regeling werving, reclame en verslavingspreventie kansspelen, *Stb.* 2022/11826, p. 3-4.

ongerichte kanalen, bijvoorbeeld als shirtsponsor, onder de aandacht brengt is dit eveneens een vorm van ongerichte werving en reclame, maar daarvoor geldt een overgangstermijn (zie hieronder).

Voor het verbod op ongerichte reclame voor online gokaanbieders geldt dat het voorstel nog naar de Raad van State voor advies moet, en dan nog door de Tweede en Eerste Kamer moet komen. Het is op het moment van schrijven de vraag of het lukt om de vereiste procedures voor 1 januari 2023 af te ronden. Mogelijk treedt het verbod daarom pas in op 1 maart 2023.⁸

Verbod op sportsponsoring door online gokaanbieders

Vanaf 1 januari 2024⁹ is het – als het ligt aan minister Weerwind voor Rechtsbescherming – niet meer toegestaan voor online gokaanbieders om programma's en evenementen (niet zijnde sportcompetities) te sponsoren en vanaf 1 januari 2025¹⁰ moet er ook een verbod gelden voor sportsponsoring door online gokaanbieders. Dat betekent dat in ieder geval verplichtingen uit hoofde van lopende sponsorovereenkomsten tot 2025 kunnen worden nagekomen.

3 MOGELIJKHEDEN TOT 2025

Gebleken is dat sponsorovereenkomsten met online gokaanbieders een significant effect hebben op de financiën van het Nederlands voetbal en de Nederlandse sport in zijn algemeenheid. Gelet daarop is de vraag relevant welke mogelijkheden er bestaan voor sporters en sportclubs tot het verbod daarop per 1 januari 2025¹¹ in werking treedt.

Bestaande en nieuwe overeenkomsten met online gokaanbieders

Hoe zit het bijvoorbeeld met (nieuwe) overeenkomsten tot 2025? Duidelijk is dat reeds bestaande overeenkomsten met online gokaanbieders tot 2025 kunnen worden nagekomen. Maar mogen tot 2025 nog nieuwe overeenkomsten worden gesloten?

Dat is niet helemaal helder. Het aangaan van nieuwe overeenkomsten lijkt in strijd te zijn met het doel van de overgangstermijn voor sportsponsoring. In de toelichting op het wijzigingsbesluit staat expliciet dat de overgangstermijn de gelegenheid biedt aan sporters en sportclubs om zoveel als mogelijk aan de verplichtingen uit *bestaande overeenkomsten* te voldoen.¹² Tegelijkertijd sluit de wettekst in het wijzigingsbesluit nieuwe overeenkomsten tijdens de overgangstermijn niet uit. Tijdens het Commissiedebat Kansspelen d.d. 6 oktober 2022 werd aan minister Weerwind voor Rechtsbescherming gevraagd hoe hij aankijkt tegen het aangaan door sportclubs van nieuwe overeenkomsten met online gokaanbieders. De minister antwoordde met zoveel woorden dat de termijn (1 januari 2025) duidelijk is. En dat totdat die termijn is afgelopen, het toegestaan is voor sportclubs om gesponsord te worden door

⁸ 'Verbod op gokreclames waarschijnlijk nog niet rond op 1 januari', *NOS.nl* d.d. 6 oktober 2022.

⁹ Indien de vereiste procedures voor 1 januari 2023 niet worden afgerond en het verbod een x-aantal maanden later in werking treedt, verschuift ook deze termijn met een x-aantal maanden, zie art. II van het Besluit tot wijziging van het Besluit Wrvk.

¹⁰ Indien de vereiste procedures voor 1 januari 2023 niet worden afgerond en het verbod een x-aantal maanden later in werking treedt, verschuift ook deze termijn met een x-aantal maanden, zie art. II van het Besluit tot wijziging van het Besluit Wrvk.

¹¹ Indien de vereiste procedures voor 1 januari 2023 niet worden afgerond en het verbod een x-aantal maanden later in werking treedt, verschuift ook deze termijn met een x-aantal maanden, zie art. II van het Besluit tot wijziging van het Besluit Wrvk.

¹² Zie Nota van toelichting van het Besluit tot wijziging van het Besluit Wrvk onder par. 2.

online kansspelaanbieders. De minister gaf aan om die reden niet te kunnen voorkomen dat er nog nieuwe sponsorcontracten worden afgesloten.¹³

Fysieke gokaanbieders

Uitgesloten van het aangekondigde verbod op sponsoring zijn (fysieke) gokbedrijven (zoals casino's en speelhallen) die zich niet richten op online diensten en dus ook geen vergunning hebben tot het organiseren daarvan. Het lijkt er daarom op dat de deals die Nederlandse Loterij heeft gesloten met NOC*NSF en andere sportbonden onaangetaast blijft. Anders dan haar dochtervennootschap TOTO Online B.V., houdt Nederlandse Loterij zich immers niet bezig met online kansspelen.

Betting partners zonder Nederlandse vergunning

Tot slot blijft het mogelijk voor sporters en sportclubs om (beperkte) sponsorovereenkomsten aan te gaan met online gokaanbieders die geen vergunning hebben tot het organiseren van kansspelen op afstand in Nederland, en die uitsluitend opereren (en adverteren) op de buitenlandse markt. Deals zoals die van Ajax met 'Asian Betting Partner' YIBO Sports en PSV met 'Fantasy Sports Partner' WB7 worden niet aangetast door het verbod op sportsponsoring door online gokaanbieders. Maar adverteren in Nederland (bijvoorbeeld via shirtsporing) blijft voor voornoemde partijen onmogelijk. Een online gokaanbieder zonder vergunning mag zich immers niet op de Nederlandse markt begeven. Zo'n deal is dan vooral ook 'omgekeerd'; een gokaanbieder gebruikt bijvoorbeeld het logo van een voetbalclub op haar (voor Nederlanders niet toegankelijke) website.

4 CONCLUSIE

De Nederlandse sport en online gokaanbieders hebben na de inwerkingtreding van de wet Kansspelen op afstand met elkaar in grote aantallen sponsorovereenkomsten en daarmee inkomsten gegenereerd. De financiële impact van de deals met sportbonden en voetbalclubs is groot. Maar in navolging van een aantal landen om ons heen lijkt de samenwerking slechts van korte duur te zijn. In 2023 moet er namelijk een verbod gelden voor ongerichte reclame van online gokaanbieders. Voor zowel evenementen en programma's, als sporters en sportclubs geldt een overgangstermijn tot respectievelijk 1 januari 2024 en 1 januari 2025. De sponsormogelijkheden voor sporters en sportclubs lijken (in ieder geval voor bestaande overeenkomsten) ongewijzigd tot 1 januari 2025.

¹³ Zie Verslag Commissiedebat Kansspelen d.d. 6 oktober 2022, geraadpleegd op 25 oktober 2022 via: www.tweedekamer.nl. Het betreft vooralsnog een ongecorrigeerd stenogram. Daaraan kunnen geen rechten worden ontleend.